

AZ ÁLLAMI BEAVATKOZÁS HATÓSÁGI ESZKÖZEINEK MÓDOSULÁSÁRÓL *

Bordás Péter¹

A Jövő Nemzedékek Szószólója és a Magyar Tudományos Akadémia Közjogi Albizottsága 2020. február 21.-én az állami beavatkozás hatósági eszközeinek módosulásáról címmel szakmai műhelybeszélgetést tartott. A beszélgetés alapját a jövő nemzedékek szószólójának figyelemfelhívása adta,² mely a környezeti elemeket érintő hatósági eljárások résztvevői számára készült az Alkotmánybíróság 4/2019. (III. 7.) AB határozatában³ megállapított alkotmányos követelménynek való megfelelés és az alaptörvény-ellenesség kiküszöbölése érdekében. Ugyanis az Alkotmánybíróság 2019 márciusában, a környezet- és természetvédelmi hatósági rendszer átalakítását vizsgáló határozatában az alábbi alkotmányos követelményt fektette le: „A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 66/A. § (1) bekezdésének, valamint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 38/A. § (1) bekezdésének alkalmazásakor az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdéséből és XXI. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági hatáskör címzettje döntéshozatala során a környezetvédelmi, illetve természetvédelmi szempontokat ne rendelje egyéb szempontok alá.”

Előzmények

2017-ben a korábban önálló környezetvédelmi hatóságok az integrált kormányhivatali rendszer részévé vált, e szakterület hatáskörének címzettje a kormányhivatal vezetője le, akinek immáron egyszerre kell számos ágazati előírásnak, elvárásnak megfelelnie, s valamilyen módon összeegyeztetni azokat.

A téma fontosságát jelzi, hogy az Alkotmánybíróság (4/2019. (III. 7.) AB határozat) tavalyi határozata kimondta, hogy azt az alkotmányos követelményt, hogy az integrált hatósági eljárásnak nem lehet az a következménye, hogy a környezeti és természeti értékek védelme másodlagossá váljon. Az

* DOI 10.21867/KjK/2020.3.5.

¹ *Bordás Péter*, egyetemi adjunktus, DE-ÁJK; tudományos munkatárs, MTA-DE Közszolgáltatási Kutatócsoport

² A jövő nemzedékek szószólójának figyelemfelhívása a környezeti elemeket érintő hatósági eljárások résztvevői számára az Alkotmánybíróság 4/2019. (III. 7.) AB határozatában megállapított alkotmányos követelménynek való megfelelés és az alaptörvény-ellenesség kiküszöbölése érdekében.

³ A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 66/A. § (1) bekezdésével, valamint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 38/A. § (1) bekezdésével kapcsolatos alkotmányos követelmény megállapításáról, valamint az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdéséből és XXI. cikk (1) bekezdéséből fakadó mulasztás megállapításáról.

Alkotmánybíróság felhívta az Országgyűlést, hogy jogalkotói minőségében 2019. június 30-áig alkossa meg azokat a garanciális eljárási szabályokat, amelyek az új integrált rendszerben biztosítani tudják a környezet- és természetvédelmi ügyekben a már elért védelmi szintet. Erre tekintettel a Jövő Nemzedékek Szószólója figyelemfelhívást bocsátott ki a környezeti elemeket érintő hatósági eljárások résztvevői számára.⁴ A dokumentum olyan szabályozási és garanciális szempontokat rögzít, melyek az alkotmányos követelménynek való megfelelést és az alaptörvény-ellenesség kiküszöbölését segíti – például a jogalkotó számára.

A beszélgetés tartalmáról

Mindezen körülmények között a Jövő Nemzedékek Szószólója és a Magyar Tudományos Akadémia Közjogi Albizottsága 2020. február 21.-én „Az állami beavatkozás hatósági eszközeinek módosulásáról” címmel szakmai műhelybeszélgetést tartott. A diskurzust négy tematikus vitaindító előadás nyitotta. Először Pump Judit (AJBH) *a jövő nemzedék érdekeit szolgáló anyagi jogi, eljárásjogi és szervezeti garanciák átalakítása és az alkotmányos aggályok – a jövő nemzedékek szószólójának szempontjai* címmel tartott előadást⁵, majd Rozsnyai Krisztina (ELTE-ÁJK) *az ügyfelek, kiemelten az ellenérdekű ügyfelek érdekérvényesítési lehetőségeinek megváltozása a közigazgatási reform hatására* címmel tartott összefoglalója következett. *Az állami beavatkozás eszközeinek módosulása az építésügy területén – változások az anyagi jogi követelmények betartásáért való felelősségben és kikényszerítésükben* címmel reflektált Szamek Gabriella (AJBH) a korábban elhangzottakra, melyet Hoffman István (ELTE-ÁJK) *a közigazgatási reform és az állami beavatkozás eszközeinek módosulása* címmel zárta a vitaindító sorozatot.

Ezt követően a jelenlévők fejtették ki álláspontjukat, gyakorlati tapasztalatukat a témával kapcsolatban, melynek célja nem egy közös álláspont kialakítása volt, mindinkább az eltérő nézőpontok megvilágítás és meghallgatása. Már ekkor körvonalazódott, hogy a témafelvetés sokkal szélesebb szakpolitikai réteget érint, s szint végeláthatatlan okokat és érveket adhatunk hozzá, valós szakmai diskurzust teremtve.

A diskurzus tartalma valószínűleg tágabb, mint hogy az csak a környezetjog és környezetvédelem – egyébként valóban kardinális – témakörére szorítsuk.

⁵ Lásd ehhez: Pump Judit (2016): Jogági gubancok a közérdek érvényesítésében. *KÖZJAVAK*, II. évf., 2016/3. szám, 13–16.; Pump Judit (2016): *Hulladékkezelési közszolgáltatások szervezése*. In: Horváth M. Tamás – Bartha Ildikó (szerk.): *Közszolgáltatások megszervezése és politikái*. Merre tartanak? Budapest-Pécs: Dialóg Campus, 115–192.

Sokkal inkább az egyes előadásokban felvetett azon folyamatokról van szó, melyek magyarázzák a történéseket, mintsem önmagában megoldanák azt. Az állam által közvetített érdekek, mely sokszor nem feltétlenül azonosak a társadalmi érdekekkel, számos formában megjelennek, olykor érdekérvényesítés vagy érdek nem érvényesítés eszközeként. A szakmai diskurzus tehát nem ér véget a konferencia lezárásával, ugyanis résztvevők egy tematikus blog- és folyóirat cikkgyűjtemény elkészítését tűzték ki célul. Ennek egyik platformja a Közjavak c. tematikus blog- és folyóirat,⁶ valamint a Közjogi Szemle tematikus lapszáma.

Források jegyzéke:

- A jövő nemzedékek szószólójának figyelemfelhívása a környezeti elemeket érintő hatósági eljárások résztvevői számára az Alkotmánybíróság 4/2019. (III. 7.) AB határozatában megállapított alkotmányos követelménynek való megfelelés és az alaptörvényellenesség kiküszöbölése érdekében.
- Alkotmánybíróság 4/2019. (III. 7.) AB határozata a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 66/A. § (1) bekezdésével, valamint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 38/A. § (1) bekezdésével kapcsolatos alkotmányos követelmény megállapításáról, valamint az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdéséből és XXI. cikk (1) bekezdéséből fakadó mulasztás megállapításáról.
- Pump Judit (2016): *Hulladékkezelési közszolgáltatások szervezése*. In: Horváth M. Tamás – Bartha Ildikó (szerk.): *Közszolgáltatások megszervezése és politikái*. Merre tartanak? Budapest-Pécs: Dialóg Campus, 115–192.
- Pump Judit (2016): *Jogági gubancok a közérdek érvényesítésében*. *KÖZJAVAK*, II. évf., 2016/3. szám, 13–16.
- <https://kozjavak.hu/kozjogi-albizottsag> (letöltés dátuma: 2020. április 30.)

⁶ <https://kozjavak.hu/kozjogi-albizottsag> (letöltés dátuma: 2020. április 30.)